

■ ■ عَيْن الصَّحِيح فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (١٦٩ و ١٧٠):

١٦٩ - «تَبَيَّنَ فِي هَذِهِ الآيَةِ أَنَّ كُفْرَ فِرْعَوْنَ لَمْ يَتَعَدَّ إِلَى زَوْجَتِهِ لَمَّا كَانَتْ مُؤْمِنَةً»:

(١) تَبَيَّنَ: مضارع - للغائبة - مزيد ثلاثي - معتل و أجوف - لازم - معرب / فعل و فاعله ضمير مستتر فيه

(٢) الآيَةُ: اسم - مؤنث مجازي - معرب - جامد - صحيح الآخر - منصرف / مضاف اليه و مجرور بالكسر

(٣) لَمْ يَتَعَدَّ: مضارع - للغائب - مزيد ثلاثي - صحيح و مضاعف - معرب / خبر أن و مرفوع محلاً

(٤) فِرْعَوْنَ: اسم - مذكر - معرفة (علم) - ممنوع من الصرف - صحيح الآخر - معرب / مضاف اليه و مجرور بالفتح

۱۶۹ - گزینه ۴ پاسخ است.

گزینه‌ی ۱: «تَبَيَّنَ» فعل ماضی باب تَفَعَّلَ بر وزن «تَفَعَّلَ» و للغائب است. دقت کنید که «ت» موجود در فعل مربوط به باب تَفَعَّلَ است و حرف مضارعه نیست. «معرب» نیز در این گزینه غلط است، چون همه‌ی فعل‌های ماضی مبنی هستند. گزینه‌ی ۲: مضاف‌الیه غلط است.

نکته‌ی مهم: اسم ال‌دار بعد از اسم اشاره:

- اگر جامد باشد ← عطف بیان است.

- اگر مشتق باشد ← صفت است

«الآية» جامد است، لذا عطف بیان محسوب می‌شود و به تبعیت از «هذه» مجرور است.

گزینه‌ی ۳: «لم يتعدَّ» فعل مضارع مجزوم است که به صورت «تعدِّي، يتعدِّي، تعدِّي» از باب تفعّل است. ریشه‌ی آن «عدی» است، پس مضاعف نیست و ناقص است.